

POSTANOWIENIE

Dnia 10 kwietnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie A. R.

skazanego z art. 278 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 10 kwietnia 2013 r.,

zażalenia skazanego

na zarządzenie Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w T.

z dnia 25 stycznia 2013 r., sygn. akt II Ka [...], odmawiające przyjęcia wniosku

o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem

postanowił:

uchylić zaskarżone zarządzenie i zlecić Przewodniczącemu II Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w T. spowodowanie rozpoznania wniosku skazanego o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w T., po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez prokuratora, wyrokiem z dnia 28 grudnia 2012 r., sygn. akt II Ka [...], zmienił na niekorzyść A. R. wyrok Sądu Rejonowego w B. z dnia 30 sierpnia 2012 r., sygn. akt II K [...]. Przed upływem 7 dni obrońca z urzędu skazanego złożył wniosek o doręczenie na adres jego kancelarii wyroku z uzasadnieniem, co nastąpiło w dniu 15 stycznia 2013 r. (k. 310). Skazanemu, który nie był obecny na rozprawie apelacyjnej, w dniu 4 stycznia 2013 r. doręczono wyrok, z odpowiednim pouczeniem (k. 308).

Obrońca nie wywiódł kasacji, natomiast skazany w dniu 21 stycznia 2013 r. wystąpił o ustanowienie obrońcy z urzędu w celu sporządzenia i podpisania kasacji. Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w T. zarządzeniem z dnia 25 stycznia 2013 r., mając na uwadze przepisy art. 118 § i § 2 k.p.k. uznał, że pismo skazanego należy potraktować zarazem jako wniosek o doręczenie „odpisu uzasadnienia wyroku” (określenie odbiegające od treści art. 524 § 1 k.p.k.), bowiem wniosek taki „warunkuje możliwość zaskarżenia przez skazanego poprzez wyznaczonego mu obrońcę z urzędu wyroku sądu odwoławczego w drodze kasacji” i na podstawie art. 422 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. odmówił przyjęcia wniosku. W uzasadnieniu przytoczył przedstawioną wyżej sekwencję zdarzeń, zauważając że oskarżonemu doręczono odpis wyroku z pouczeniem o kasacji, bowiem „był pozbawiony wolności i nie miał obrońcy (legitymacja do reprezentowania przez obrońcę z urzędu wygasła z chwilą wydania wyroku)” oraz że stosownie do art. 524 § 1 k.p.k. w zw. z art. 422 § 1 i § 2 k.p.k. wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem należy złożyć w terminie zawitym 7 dni od doręczenia przez sąd z urzędu wyroku. W takim razie termin do złożenia wniosku upływał skazanemu 11 stycznia 2013 r., zatem wniosek złożony 21 stycznia 2013 r. był wniesiony po terminie, co musiało skutkować odmową jego przyjęcia. Autor zarządzenia nadmienił, że w takim razie dezaktualizuje się kwestia rozpoznania wniosku skazanego o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu w celu opracowania kasacji.

Zażalenie na powyższe zarządzenie wniósł w terminie skazany. Nadmienając, że nie zna się na prawie i nie wiedział, że „do kasacji jest potrzebny inny obrońca”, zwrócił się o „przywrócenie terminu do złożenia kasacji” i przyznanie obrońcy z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie, pomijając prawidłowość sformułowanych wniosków, okazało się o tyle zasadne, że doprowadziło do uchylenia zaskarżonego zarządzenia i zlecenia spowodowania rozpoznania wniosku skazanego o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu w postępowaniu kasacyjnym. Zaskarżone zarządzenie było wadliwe z tego względu, że niesłusznie Przewodniczący Wydziału uznał, iż złożenie przez obrońcę z urzędu wniosku o doręczenie wyroku sądu odwoławczego z uzasadnieniem, nie zwalniało skazanego, o ile zamierzał wywieść kasację, od złożenia w terminie 7 dni od doręczenia mu wyroku własnego wniosku. Być może Przewodniczący Wydziału

miał na uwadze wspomniane wygaśnięcie legitymacji obrońcy do reprezentowania skazanego; w takim razie trzeba zwrócić uwagę, że art. 84 § 1 k.p.k. upoważnia obrońcę z urzędu do działania także po uprawomocnieniu się orzeczenia, jeżeli decyzja o wyznaczeniu obrońcy nie zawiera ograniczeń (z treści zarządzenia nie wynika, by w przedmiotowej sprawie istniało takie ograniczenie). W takim razie obrońca z urzędu, chociaż nie jest do tego zobligowany (art. 84 § 2 k.p.k.), także po wydaniu prawomocnego orzeczenia może podejmować czynności na rzecz skazanego, w tym złożyć niezbędny do wszczęcia postępowania kasacyjnego wniosek o doręczenie wyroku z uzasadnieniem. W takim wypadku nie jest konieczne złożenie osobnego wniosku przez skazanego; ten, dążąc do poddania kontroli wyroku przez Sąd Najwyższy, powinien jedynie uzgodnić z obrońcą, że wniesie on kasację, względnie, bacząc na 30 – dniowy termin do wniesienia kasacji (art. 524 § 1 k.p.k.), samemu podjąć w terminie stosowne czynności, np. wystąpić o wyznaczenie obrońcy z urzędu w celu sporządzenia i podpisania kasacji. Można zauważyć, że pogląd o wygaśnięciu legitymacji obrońcy do reprezentowania skazanego nie stanął na przeszkodzie do podjęcia prawidłowej decyzji o przesłaniu obrońcy skazanego A. R. żadanego dokumentu. Trzeba nadto zwrócić uwagę na przepis art. 86 § 2 k.p.k. mówiący, że udział obrońcy w postępowaniu nie wyłącza osobistego działania w nim oskarżonego. Nie ma przeszkód, by rozumieć go również i w ten sposób, że bez szkody dla swoich interesów, oskarżony może uznać, że czynność, którą sam może, względnie powinien podjąć, podjęcie jego obrońca, rzecz jasna, o ile istota czynności się temu nie sprzeciwia. W przedmiotowej sprawie należało zatem na szczeblu Sądu Okręgowego przyjąć, że złożenie przez obrońcę wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem otwierało skazanemu drogę do wniesienia kasacji i wobec tego, że w terminie 30 dni, licząc od doręczenia wspomnianego dokumentu obrońcy, tj. od dnia 15 stycznia 2013 r., skazany wystąpił o wyznaczenie obrońcy z urzędu, podjąć w tej kwestii decyzję.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.